

Stanje okolja v Evropi ni dobro: glavni izzivi so ogrožanje narave in posledice podnebnih sprememb

Pri zmanjševanju emisij toplogrednih plinov in onesnaženosti zraka je bil dosežen znaten napredek, vendar splošno stanje okolja v Evropi ni dobro, zlasti ne njegove narave, ki ji še naprej grozi degradacija, čezmerno izkoriščanje in izguba biotske raznovrstnosti. Kot je razvidno iz danes objavljenega najcelovitejšega poročila Evropske agencije za okolje (EEA) z naslovom „Stanje okolja“, so nujen izziv tudi posledice čedalje hitrejših podnebnih sprememb. Obiti za večino okoljskih trendov so skrb vzbujajoči ter predstavljajo veliko tveganje za gospodarsko blaginjo, varnost in kakovost življenja v Evropi.

V poročilu je poudarjeno, da podnebne spremembe in degradacija okolja neposredno ogrožajo konkurenčnost Evrope, ki je odvisna od naravnih virov. Dodano je še, da je doseganje podnebne nevtralnosti do leta 2050 odvisno tudi od boljšega in odgovornejšega gospodarjenja z zemljišči, vodo in drugimi viri. Z zaščito naravnih virov, blaženjem podnebnih sprememb in prilagajanjem nanje ter zmanjševanjem onesnaženosti se bo povečala odpornost ključnih družbenih funkcij, ki so odvisne od narave, kot so varnost hrane, pitna voda in protipoplavna zaščita.

V poročilu se poziva k pospešitvi izvajanja politik in dolgoročnejših ukrepov za trajnostnost, ki so že bili dogovorjeni v okviru evropskega zelenega dogovora. Takšni ukrepi so v skladu s prednostnimi nalogami kompasa Evropske komisije za konkurenčnost na področju inovacij, razogljičenja in varnosti.

[Poročilo o okolju v Evropi za leto 2025](#) je najcelovitejša analiza trenutnega stanja in obetov za okolje, podnebje in trajnostnost celine, ki temelji na podatkih iz 38 držav. V

poročilu je poudarjeno, da je Evropska unija vodilna v svetu pri podnebnih prizadevanjih, saj je od leta 2005 zmanjšala svoje emisije toplogrednih plinov in porabo fosilnih goriv ter podvojila delež obnovljivih virov energije. Dober napredek je bil v zadnjih 10 do 15 letih dosežen tudi pri izboljšanju kakovosti zraka ter povečanju recikliranja odpadkov in učinkovite rabe virov. Napredek pri vrsti dejavnikov, ki omogočajo prehod na trajnostnost, kot so inovacije, zelena delovna mesta in trajnostno financiranje, prav tako vzbuja upanje.

Izvršna podpredsednica za čist, pravičen in konkurenčen prehod, **Teresa Ribera**, je dejala: „To poročilo je jasen opomnik, da mora Evropa vztrajati pri svojih podnebnih in okoljskih ambicijah ter jih celo pospešiti. Nedavni ekstremni vremenski dogodki kažejo, kako krhki postaneta naša blaginja in varnost, ko je narava degradirana, podnebni vplivi pa se krepijo. Z odlaganjem ali prelaganjem podnebnih ciljev bi le povečali stroške, poglobili neenakosti in oslabili našo odpornost. Varstvo narave ni strošek. Je naložba v konkurenčnost, odpornost in blaginjo naših državljanov. Če zdaj povečamo ukrepanje, lahko zgradimo čistejšo, pravičnejšo in odpornejšo Evropo za prihodnje generacije.“

Komisarka za okolje, odpornost v zvezi z vodo in konkurenčno krožno gospodarstvo, **Jessika Roswall**, je dejala: „Čeprav je bil dosežen napredek, je stanje okolja jasen poziv k ukrepanju za nadaljnje zmanjšanje onesnaževanja, obnovo narave in zaščito biotske raznovrstnosti. Ponovno moramo razmisliti o povezavi med okoljem in gospodarstvom ter varstvo narave obravnavati kot naložbo in ne kot strošek. Zdrava narava je temelj zdrave družbe, konkurenčnega gospodarstva in odpornega sveta, zato se je EU zavezala, da bo še naprej izpolnjevala svoje okoljske zaveze.“

Komisar za podnebje, ogljično nevtralnost in čisto rast, **Wopke Hoekstra**, je dejal: „To poročilo dodatno potrjuje, da mora EU nujno ohraniti visoke ambicije v zvezi s podnebjem. Evropa se kot celina, ki se najhitreje segreva, neposredno srečuje z uničujočimi posledicami podnebnih sprememb, nazadnje zaradi hudih gozdnih požarov, ki so izbruhnili poleti. Stroški neukrepanja so ogromni, podnebne spremembe pa neposredno ogrožajo našo konkurenčnost. Za zaščito našega gospodarstva je bistveno, da vztrajamo na načrtani poti.“

Izvršna direktorica agencije EEA, **Leena Ylä-Mononen**, je dejala: „Ne moremo si privoščiti, da bi zmanjšali svoje podnebne, okoljske in trajnostne ambicije. V našem poročilu o stanju okolja, ki smo ga pripravili skupaj z 38 državami, so jasno predstavljena znanstveno utemeljena spoznanja in dejstva, zakaj moramo ukrepati. V Evropski uniji imamo politike, orodja in znanje ter desetletja izkušenj pri skupnem prizadevanju za doseganje trajnostnih ciljev. Kar bomo storili danes, bo zaznamovalo našo prihodnost.“

Prihodnji kompleksni izzivi

Biotska raznovrstnost v kopenskih, sladkovodnih in morskih ekosistemih v Evropi se zmanjšuje zaradi stalnih pritiskov, ki jih povzročajo netrajnostni vzorci proizvodnje in potrošnje, ki se kažejo predvsem v prehranskem sistemu. V prihodnosti se bo stanje

biotske raznovrstnosti in ekosistemov v Evropi po pričakovanjih še naprej slabšalo, kot je zapisano v poročilu, pa dogovorjeni cilji politike do leta 2030 verjetno ne bodo doseženi.

Tudi evropski vodni viri so pod hudim pritiskom, saj vodni stres vpliva na tretjino evropskega prebivalstva in ozemlja. V poročilu je navedeno, da so ohranjanje zdravih vodnih ekosistemov, varstvo porečij in zagotavljanje obnavljanja virov podzemne vode ključnega pomena za zagotavljanje odpornosti v zvezi z vodo v Evropi v prihodnosti.

Kar zadeva podnebne spremembe, je Evropa svetovna celina, ki se najhitreje segreva. Podnebje se spreminja s skrb vzbujačo hitrostjo, pri čemer ogroža varnost, javno zdravje, ekosisteme, infrastrukturo in gospodarstvo. Vse pogostejše in vse obsežnejše nesreče, povezane s podnebjem, ter spoznanje, da se bo podnebje še naprej spreminjalo tudi ob ambicioznih prizadevanjih EU za ublažitev podnebnih sprememb, kažejo, da je treba nujno prilagoditi evropsko družbo in gospodarstvo, hkrati pa zagotoviti, da nihče ne bo zapostavljen.

Kot je zapisano v poročilu, ti glavni izzivi zahtevajo, da ponovno razmislimo o povezavah med našim gospodarstvom in naravnim okoljem, kopnim, vodo in naravnimi viri. Le z obnovo naravnega okolja v Evropi bo mogoče ohraniti konkurenčno gospodarstvo in visoko kakovost življenja evropskih državljanov.

Povečevanje in širitev

Kot je zapisano v poročilu, so nujno potrebne preobrazbene spremembe sistemov proizvodnje in potrošnje, tj. razogljičenje gospodarstva, prehod na krožnost, zmanjšanje onesnaževanja in odgovorno upravljanje naravnih virov. Politike EU, vključno z zelenim dogovorom, zagotavljajo jasno pot k trajnostnosti.

V poročilu so posebej poudarjena prizadevanja za obnovo habitatov s sonaravnimi rešitvami, ki bodo okrepile odpornost ter hkrati pomagale pri prizadevanjih za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje. Poudarjeno je tudi, da je treba razogljičiti ključne gospodarske sektorje, zlasti promet, in obravnavati emisije iz kmetijstva. S povečanjem krožnosti se lahko zmanjša odvisnost Evrope od uvoza energije in kritičnih surovin. Poleg tega lahko Evropa z naložbami v digitalni in zeleni prehod evropske industrije poveča produktivnost in postane vodilna v svetu na področju zelenih inovacij, pri tem pa razvije tehnologije za razogljičenje industrij, v katerih je težko zmanjšati emisije, kot sta jeklarska in cementna industrija.

Ozadje

Evropska agencija za okolje (EEA) vsakih pet let objavi poročilo o stanju okolja, kot je določeno v njeni uredbi. Okolje v Evropi 2025 je sedmo tako poročilo, ki ga agencija EEA objavlja od leta 1995. Zagotavlja trdna in znanstveno utemeljena spoznanja o tem, kako se moramo odzvati na velikanske in kompleksne izzive, s katerimi se srečujemo, kot so podnebne spremembe, izguba biotske raznovrstnosti ter onesnaženost zraka in vode.

European
Environment
Agency

Europe's
environment
2025

Poročilo je bilo pripravljeno v tesnem sodelovanju z Evropskim okoljskim informacijskim in opazovalnim omrežjem (Eionet) agencije EEA. Temelji na obsežnem strokovnem znanju in izkušnjah njegovih vodilnih strokovnjakov in znanstvenikov na okoljskem področju v 32 državah članicah agencije EEA in šestih sodelujočih državah.